

ВЕРДЖУЮ

підпис
ШПІЛЬОВА

29 серпня 2024р.

М.П.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
базової середньої освіти науково-педагогічного проєкту
“Інтелект України”
ліцею №144 ім.Г.Вашенка м.Києва

Цикл базового предметного навчання базової середньої освіти
(7–9-ті класи)

Схвалено
на засіданні
педагогічної ради
(протокол № 1
від 29 серпня 2024)

Вступ

Освітня програма базової середньої освіти науково-педагогічного проекту «Інтелект України» циклу базового предметного навчання базової середньої освіти (7-9-ті класи) (далі — Програма) ліцею №144 ім. Г.Ващенко м.Києва (далі — ліцею) розроблена на основі Освітньої програми базової середньої освіти науково-педагогічного проекту «Інтелект України» Цикл базового предметного навчання базової середньої освіти (7–9-ті класи), яка створена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі — Державний стандарт), затвердженого Кабінетом Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 972 від 30.08.2022} та згідно з вимогами пункту другого розділу 2 Порядку проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2022 року № 520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2022 року за № 778/38114.

Програма впроваджується поетапно, починаючи з 2024/2025 навчального року.

Програма містить:

- вступ, де зазначається загальна інформація про освітню програму, її мета, особливості організації освітнього процесу тощо;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією Програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження учнів;
- варіанти навчальних планів, що визначають обов'язкові та вибіркові освітні компоненти, із розподілом годин між освітніми галузями / предметами / інтегрованими курсами за роками навчання;
- перелік навчальних програм, які мають / можуть використовуватися в освітньому процесі та містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів);
- опис форм організації освітнього процесу та педагогічних технологій; види / форми оцінювання та його інструментарій;
- організаційні питання реалізації Програми.

Рішення про використання цієї Програми, приймається педагогічною радою ліцею.

Програма відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», забезпечує наступність із адаптаційним циклом базової середньої освіти і передбачає виконання учнем / ученицею вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом, а також готовність

дитини до навчання на наступному рівні.

Цілями базової середньої освіти в Програмі визнано всебічний розвиток учнів, їх здібностей, інтересів, обдарувань, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Згідно з документом міжнародної Організації економічного співробітництва та розвитку ОЕСР «Майбутнє освіти та навичок: освіта 2030» («The Future of Education and Skills: Education 2030»), компетентність — це цілісне поняття, що містить такі складові: знання, навички, ставлення та цінності. Поняття «компетентність» передбачає не тільки набуття знань і навичок, а й мобілізацію знань, навичок, ставлення та цінностей для розв'язання комплексних, складних завдань і вимог, що постають перед людиною в сучасному світі [OECD. Preparing our youth for an inclusive and sustainable world. The OECD PISA global competence framework. Paris, 2018. 33 p. URL: <https://www.oecd.org/pisa/HandbookPISA-2018-Global-Competence.pdf> p. 4– 5].

У Програмі ключові компетентності розглядаються як поєднання знань, умінь та ставлень, що сприятимуть застосуванню цих знань у реальному світі.

Стратегічними орієнтирами Програми є забезпечення кожної дитини якісною освітою та можливість здобути знання й навички суспільства XXI ст., підвищення ролі вчителя як агента змін в освітньому процесі.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в Програмі є основні положення компетентнісного й особистісно-діяльнісного підходів.

У Програмі враховано, відповідно до документа «Майбутнє освіти та навичок 2030. Концептуальні рамки навчання. Навички 2030» (Future of Education and Skills 2030. Conceptual learning framework. Skills for 2030; автори: С. Діллон, Ж. Коста, М. Кім, Х. Діксон), три види навичок: когнітивні та метакогнітивні; соціальні та емоційні; фізичні та практичні. За результатами опанування Програми учні / учениці сформуують і розвинууть ключові компетентності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися іноземною мовою (англійською); математичну компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічну компетентність; інформаційно- комунікаційну компетентність; навчання протягом життя; громадянські та соціальні компетентності; культурну компетентність; підприємливість і фінансову грамотність.

Зміст Програми структуровано з урахуванням компетентнісного підходу та спрямовано «на кінцевий результат освітнього процесу — набуття учнем компетентностей». Програма спрямована не лише на набуття необхідних знань,

а на їхнє застосування в різноманітних ситуаціях.

Засадничою ознакою Програми є поняття «навички» як вміння усвідомлено використовувати свої знання для досягнення результатів. Відповідно формування і розвиток навичок відбувається поступово.

У Програмі компетентнісна базова середня освіта *проєктується й реалізується* на засадах особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує та розвивається відповідно до основних положень парадигми особистісно зорієнтованої освіти й діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти.

Унікальність Програми порівняно з іншими освітніми програми для базової середньої освіти (цикл базового предметного навчання, 7–9-ті класи) виявляється в:

1. *спрямованості* на досягнення учнями успіху в навчанні в умовах вмотивованості до навчання; саморозвитку і прагнення постійно здобувати нові знання й навички.

У Програмі значна увага приділяється не лише міжпредметним / міжгалузевим зв'язкам, а кожному конкретному предмету, що є особливо важливим у контексті майбутньої профільності навчання та вибору професії. Так, у Програмі реалізується *комплексна модель формування в учнів ключових компетентностей*, що дає змогу повною мірою задіяти потенціал ліце завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей.

Зокрема, формування соціальної та громадянської компетентностей учнів 7–9-х класів відбувається: на годинах спілкування, на заходах і заняттях у дитячих організаціях і клубах тощо (виховна модель); на уроках інтегрованих курсів «Навчаємося разом», «Історія: Україна і світ» та «Зарубіжна література і мистецтво» (предметно-тематична модель), оскільки набуття учнями означених компетентностей належить до провідних цілей зазначених навчальних предметів; під час вивчення всіх інших дисциплін Типового навчального плану (міжпредметна модель), що реалізується через технологію ціннісного насичення кожного уроку.

2. *модельованні* змісту освіти на засадах синергетичного підходу. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їхніх компонентів; у здатності до самоорганізації — у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

Особлива увага в Програмі приділена цифровій компетентності, адже сьогодні цифрові навички (наприклад, володіння комп'ютером, використання ІКТ, використання комп'ютерів для спілкування та участі у спільних мережах через інтернет, безпека в інтернеті, створення цифрового контенту) є актуальними й важливими, особливо в контексті застосування дистанційного навчання.

3. *визначенні* змісту освіти згідно з дидактичними принципами його відповідності формаційним і цивілізаційним тенденціям розвитку людства взагалі й українського суспільства зокрема. У зв'язку з вищезазначеним, реалізація компетентнісної моделі освіти в Програмі передбачає, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, а з іншого — формування в учнів соціальної, громадянської, підприємницької, цифрової, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту.

4. *визначенні* характерних для STEM-освіти рис:

✓ STEM-освіта в Програмі є продовженням розпочатої в початковій школі та на адаптаційному циклі базової середньої освіти;

✓ мета STEM-освіти в Програмі — розвивати в учнів інтерес до навчальних предметів природничо-математичного циклу, а також формувати в них систему взаємопов'язаних компетентностей;

✓ STEM-освіта в Програмі передбачає поглиблене вивчення предметів природничо-математичного циклу;

✓ STEM-освіта в Програмі здійснюється на засадах міждисциплінарного та проєктного підходів, що забезпечується завдяки інтегрованому навчанню за темами, а не за предметами, навчанню на основі власних відкриттів, спрямованому на формування в учнів дослідницької компетентності, опанування ними алгоритму розв'язування винахідницьких задач, інноваційної стратегії розробки проєктів;

✓ STEM-освіта в Програмі реалізує дидактичний принцип практичної спрямованості навчання (на основі здобутих знань учні на навчальних заняттях створюють прототипи / моделі реальних об'єктів, процесів або продукти сучасної індустрії);

✓ STEM-освіта в Програмі передбачає посилену увагу до вивчення англійської мови як мови міжнародної наукової комунікації;

✓ STEM-освіта в Програмі здійснюється як під час навчального заняття / навчального процесу, так і поза ним.

5. *реалізації* в освітньому процесі 7–9-х класів:

✓ *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення;*

✓ *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо;*

✓ *технологія раціонального читання;*

✓ *технологія повного засвоєння навчальних одиниць;*

✓ *технологія збагачення освітнього процесу.*

Відповідно до Державного стандарту формування в учнів ключових компетентностей здійснюється за такими **освітніми галузями**:

- 1) мовно-літературна;
- 2) математична;
- 3) природнича;
- 4) технологічна;
- 5) інформатична;
- 6) соціальна і здоров'язбережувальна;
- 7) громадянська та історична;
- 8) мистецька;
- 9) фізкультурна.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією Програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою

Навчання за Програмою можуть розпочинати/продовжувати учні, які на момент зарахування (переведення) до класів ліцею, що забезпечують здобуття базової середньої освіти і використовують цю Програму, досягли результатів навчання, визначених освітніми програмами для адаптаційного циклу (5-6 класи) базової середньої освіти або відповідними навчальними програмами того чи іншого року навчання (7, 8 класи), що підтверджується наявністю річного оцінювання (свідоцтво досягнень).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів учні повинні до початку нового навчального року або упродовж першого семестру навчального року пройти відповідне оцінювання в порядку, визначеному абзацом другим пункту 4 розділу II Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160). **Загальний обсяг навчального навантаження для 7–9-х класів ліцею, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»**

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7–9-х класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) закладів загальної середньої освіти (*Таблиця 1*).

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Кількість навчальних годин за освітніми галузями та роками навчання визначено відповідно до базового навчального плану закладів загальної середньої освіти для класів (груп) з українською мовою навчання (додаток 23 до Державного стандарту).

Таблиця 1

Загальний обсяг навчального навантаження для класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень і рік			
		7-й клас	8-й клас	9-й клас
Мовно-літературна	на тиждень	11	11	11
	на рік	385	385	385
Математична	на тиждень	6	6	6
	на рік	210	210	210
Природнична	на тиждень	8	8	8,5
	на рік	280	280	297,5
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1	1	1
	на рік	35	35	35
Громадянська та історична	на тиждень	2	2,5	3,5
	на рік	70	87,5	122,5
Технологічна	на тиждень	1	1	1
	на рік	35	35	35
Інформатична	на тиждень	1	1,5	1,5
	на рік	35	52,5	52,5
Мистецька *	на тиждень	1,5	1,5	0,5
	на рік	52,5	52,5	17,5
Фізична культура **	на тиждень	3	3	3
	на рік	105	105	105
Усього	на тиждень	34,5	35,5	36
	на рік	1207,5	1242,5	1260
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять	на тиждень	0,5(0)	0,5(0)	–
	на рік	17,5(0)	17,5(0)	–
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	35	36	36
	на рік	1225	1260	1260
Гранично допустиме річне навчальне навантаження учнів ***	на тиждень	32	33	33
	на рік	1120	1155	1155

* У 7-8-х класах з 1,5 години Мистецької освітньої галузі 1 година на тиждень реалізується через інтегрований курс Мистецтво, 0,5 години на тиждень через інтегрований курс «Зарубіжна література та мистецтво»; у 9-х класах Мистецька освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Зарубіжна література і мистецтво» — 0,5 год/тижд..

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

*** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не має перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

Навчальний план для 7–9-х класів ліцею, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»

Навчальний план до Програми (*Таблиця 2*) розроблено на основі Базового навчального плану для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту. Навчальний план містить:

- перелік предметів й інтегрованих курсів для реалізації освітніх галузей;
- розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій і групових занять.

- *Таблиця 2*

Навчальний план для 7–9-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»

Назва освітньої галузі	Предмети	7-й клас	8-й клас	9-й клас
Мовно-літературна	Українська мова	3	3	3
Мовно-літературна	Українська література	2	2	2
Мовно-літературна Мистецька	Зарубіжна література і мистецтво	1,5	1,5	1,5
Мовно-літературна	Іноземна мова	5	5	5
Математична	Алгебра	3,5	3,5	3,5
Математична	Геометрія	2,5	2,5	2,5
Природнича	Біологія	2	2	2
Природнича	Географія	2	2	1,5
Природнича	Фізика	2	2	3
Природнича	Хімія	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Навчаємося разом	1	1	1
Громадянська та історична	Історія: Україна і світ	2	2,5	2,5
Громадянська та історична	Правознавство	–	–	1
Технологічна	Технології	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1,5	1,5
Мистецька*	Мистецтво	1	1	–
Фізична культура**	Фізична культура	3	3	3
Усього		34,5	35,5	36
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0,5	0,5	–

Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	35	36	36
	на рік	1225	1260	1260
Гранично допустиме навантаження учнів***	на тиждень	32	33	33
	на рік	1120	1155	1155

* Реалізується через інтегрований курс «Мистецтво» (7–8-мі класи — 1 год/тижд.); у 9-х класах через інтегрований курс «Зарубіжна література і мистецтво» — 0,5 год/тижд.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

*** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не має перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

Мета й завдання *мовно-літературної освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (7–9-ті класи — 3 год/тижд.), «Українська література» (7–9-ті класи — 2 год/тижд.) та інтегрований курс «Зарубіжна література і мистецтво» (7-9-мі класи – 1 год/тижд.).

Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (7–9-ті класи — 5 год/тижд.).

Мета й завдання *математичної освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Алгебра» (7–9-ті класи — 3,5 год/тижд.) та «Геометрія» (7–9-ті класи — 2,5 год/тижд.).

Мета й завдання *природничої освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Біологія» (7–9-ті класи — 2 год/тижд.), «Географія» (7–8-мі класи — 2 год/тижд. та 9-й клас — 1,5 год/тижд.), «Фізика» (7–8-мі класи — 2 год/тижд. та 9-й клас — 3 год/тижд.), «Хімія» (7–9-ті класи — 2 год/тижд.).

Мета й завдання *соціальної і здоров'язберезжувальної освітньої галузі* реалізуються через інтегрований курс «Навчаємося разом» (7–9-ті класи — 1 год/тижд.).

Мета й завдання *громадянської та історичної освітньої галузі* реалізуються через інтегрований курс «Історія: Україна і світ» (7-й клас — 2 год/тижд., 8–9-ті класи — 2,5 год/тижд.) і навчальний предмет «Правознавство» (9-й клас — 1 год/тижд.).

Мета й завдання *інформатичної освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Інформатика» (7-й клас — 1 год/тижд., 8–9-ті класи — 1,5 год/тижд.); *технологічної освітньої галузі* — через навчальний предмет «Технології» (7–9-ті класи — 1 год/тижд.).

Мета й завдання *мистецької освітньої галузі* реалізуються через інтегрований курс «Мистецтво» (7–8-мі класи — 1 год/тижд.) та інтегрований курс «Зарубіжна література і мистецтво» (7–9-ті класи — 0,5 год/тижд.). Матеріал галузі «Мистецтво», запропонований в інтегрованому курсі «Зарубіжна література і мистецтво» (7–9-ті класи), реалізується через опрацювання трьох

змістових рубрик: «Мистецьке коло», «Мистецтво і митець», «Світ мистецтва і літератури».

Мета й завдання *фізкультурної освітньої галузі* реалізуються через навчальний предмет «Фізична культура» (7–9-ті класи — 3 год/тижд.). Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох годин на тиждень, що відображається у навчальному плані ліцею для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Додаткові години Навчального плану (7–8-мі класи — 0,5 год/тижд.) може використовуватися на підсилення предметів, запровадження факультативів, курсів за вибором, індивідуальні заняття та консультації учнів.

Особистісно-діяльнісний підхід, індивідуалізована технологія повного засвоєння знань, умінь і навичок, які лежать в основі реалізації Програми, дозволяють учням безпосередньо на уроках отримувати індивідуальні та/або групові консультації, що дозволяє досягати відповідних результатів навчання учнів відповідного року навчання у відповідному закладі освіти, у тому числі з навчальних предметів, з яких проводиться державна підсумкова атестація на базовому рівні повної загальної середньої освіти.

Навчальний план зорієнтований на роботу закладів загальної середньої освіти за 5-денним навчальним тижнем.

Перелік навчальних програм, які мають / можуть використовуватися для реалізації освітньої програми

Для реалізації освітньої програми використовуються як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних (табл. 5).

Навчальні програми з грифом «Схвалено до для використання в освітньому процесі»:

- «Українська мова»;
- «Українська література»;
- «Зарубіжна література і мистецтво»;
- «Математика»;
- «Біологія»;
- «Географія»;
- «Фізика»;
- «Хімія»;
- «Навчаємося разом»;
- «Історія: Україна і світ»;
- «Єврика».

Модельні навчальні програми:

- «Іноземна мова»;
- «Правознавство»;
- «Технології»;
- «Інформатика»;
- «Мистецтво»;
- «Фізична культура».

Перелік модельних і навчальних програм, які мають / можуть використовуватися в освітньому процесі для реалізації Програми

Перелік модельних програм може бути доповнений іншими модельними програмами з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» через внесення змін до цієї Програми в установленому порядку.

Вибір з наведеного переліку модельної навчальної програми, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів та зміст з кожного конкретного навчального предмета (інтегрованого курсу) Навчального плану, здійснюється закладом загальної середньої освіти самостійно.

Спираючись на обрані модельні навчальні програми, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

Таблиця 3

Навчальні програми з грифом «Схвалено до для використання в освітньому процесі»:

Навчальна програма «Українська мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.)	5–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з української мови від 13 червня 2022 (протокол № 2); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0251-2022
---	-----	---	---

<p>Навчальна програма «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)</p>	7–9	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0246-2024</p>
<p>Навчальна програма інтегрованого курсу «Зарубіжна література і мистецтво. 7–9 класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)</p>	7–9	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0245-2024</p>
<p>Навчальна програма «Математика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)</p>	7–9	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 28 лютого 2024 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0202-2024</p>
<p>Навчальна програма курсу за вибором «Еврика» для 5–8 класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)</p>	5–8	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30 травня 2022 року (протокол № 7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0190-2022</p>

<p>Навчальна програма «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.)</p>	<p>7–9</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 23 лютого 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0194-2024</p>
<p>Навчальна програма «Географія. 6–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н. В.)</p>	<p>6–9</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0196-2022</p>
<p>Навчальна програма «Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Бондаренко М. В., Євлахова О. М.)</p>	<p>7–9</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики й астрономії від 22 березня 2024 року(протокол № 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0208-2024</p>
<p>Навчальна програма «Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Зубова Т. М., Макеев С. Ю., Сизих Ю. В.)</p>	<p>7–9</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з хімії від 15 квітня 2024 року (протокол № 8); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0266-2024</p>

Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5–9 класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково- педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Щербакова О. О., Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.)	5–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0257-2022
Навчальна програма «Історія: Україна і світ. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Лихолай О. С., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)	7–9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з історії від 27 березня 2024 року (протокол № 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0231-2024

Модельні навчальні програми

Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І.Б., Якоб О. М.Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т.М.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН України від 12.07.2021№ 795)
Модельна навчальна програма «Правознавство»	9	Сайт МОН	Буде розроблено
Модельна навчальна програма «Технології. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.)	7-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня № 1001)
Модельна навчальна програма «Інформатика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)	7-9	Сайт МОН	«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня № 1001)
Модельна навчальна програма «Мистецтво.7–9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Кондратова Л. Г.)	7–9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України;(наказ МОНУкрани від 24.07.2023№ 883)

Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Баженов С. В., Бідний М. В., Ребрина А. А., Данільченко В. О., Коломоєць Г. А., Дутчак М. В.)	7–9	Сайт МОН	«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 22.08.2024 року № 1185)
---	-----	----------	---

Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

В освітньому процесі 7–9-х класів за Програмою реалізуються:

✓ *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення*, зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі і товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я — висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

✓ *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач* тощо;

✓ *технологія раціонального читання*, метою якої є формування в учнів наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12): читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і подумки, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виокремлюючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно й письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) вміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;

✓ *технологія повного засвоєння навчальних одиниць*, що ґрунтується на

таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій, методиці інтервальних повторень (застосування та створення інтелект-карт і карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);

✓ *технологія збагачення освітнього процесу*, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензуллі. Відповідно до цієї моделі в Програмі передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У межах академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою ліцею та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Види / форми оцінювання та його інструментарій

Система оцінювання ґрунтується на компетентнісному підході, що, зокрема, передбачає:

- 1) вироблення чітких критеріїв оцінювання навчальних досягнень, у тому числі спільно з учнями;
- 2) використання/розроблення компетентнісних завдань для проведення оцінювання;
- 3) застосування формульованого оцінювання.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їхнього вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

До навчальних досягнень належать такі результати освітнього процесу:

- ✓ знання — інформація, яку учень / учениця застосовує;
- ✓ уміння — здатність застосувати алгоритм дій для реалізації засвоєних і вироблення суб'єктивно нових знань;
- ✓ ставлення — суб'єктивна цінність інформації або діяльності, відображена у висловлених учнем / ученицею судженнях.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання учнівського прогресу. Формувальне оцінювання допоможе кожному(ій) учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості загальних і предметних компетентностей, а вчителю / вчительці — аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань.

Поточне оцінювання — оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема, через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) і результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формах.

Підсумкове оцінювання — оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Мета підсумкового оцінювання — установити відповідність / невідповідність реальних результатів навчально-пізнавальної діяльності запланованим (очікуваним). Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється через державну підсумкову атестацію.

Оцінювання результатів навчання учнів / учениць здійснюється за 12-бальною шкалою. Під час оцінювання в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого — четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні навички учнів, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички, чи можуть застосовувати набуті знання, вміння, навички в нових ситуаціях для розв'язання комплексних, складних завдань та наскільки сформована воля дотримуватися вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань і умінь учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дасть змогу йому / їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи згідно з визначеними вимогами.

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою

оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностувальну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виокремлювати основне.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку у разі переведення його на наступний рік навчання.

У межах академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Організаційні питання реалізації Програми

Класи, що працюють за Програмою, використовують підручники, які рекомендовані наказом МОН України для використання в закладах загальної середньої освіти. З метою реалізації завдань Програми додатково можуть використовуватися навчальні комплекти (навчальні посібники, навчально-методичні посібники, зошити з друкованою основою, атласи та інтелект-карти, мультимедійні засоби навчання тощо), що мають відповідний гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» та відповідають меті Програми.

Для роботи з вищезазначеними навчальними комплектами педагогам надається можливість пройти курси підвищення кваліфікації вчителів, які працюють за Програмою.

Права й обов'язки учасників освітнього процесу в класах, які навчаються за Програмою, визначаються Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», статутом закладу загальної середньої освіти та правилами внутрішнього розпорядку.

Освітня програма в обсязі *19(дев'ятнадцять)* сторінок пронумерована, прошнурована, скріплена печаткою.

30 серпня 2024 р.

Директор _____
підпис

Вікторія ШПИЛЬОВА

М.П.